

bygge noget som helst Andet, enten, som det nu er Tilfældet, hvis jeg ikke tager fejl, Net til at blive Student eller Net til at indgaae Ægtefælskab eller Net til Dit og Dat, saa bygger man i Luften; thi det Borgerlige kan kun bygges paa en borgerlig Handling, paa den Modenheds-Prøve, som jeg har tilladt mig at fremstille i § 18. Jeg skal ikke et Dieblif betænke mig paa at tilslaae, at der i § 19 findes en Sætning, som ikke kan vedtages saaledes, som den findes der, fordi det vilde være en Grundlovsforandring; men jeg har medtaget Begyndelsen af denne Paragraph ordret saaledes, som den fandtes i det af Spandet indbragte Lovforslag, og jeg har ladet den staae, uagtet jeg meget godt vidste og veed, at Spandet, som Mindretal i det nedsatte Udvalg, havde forandret den i Lovforslaget, da dette forelaa til anden Behandling; men jeg er, som Spandet var, overbevist om, at Tanken er rigtig, og at Feilen er den, at Tanken, som staaer her, i hvor rigtig den end er, ikke svævede for os, da vi vedtog Grundlovens § 35. § 21 har jeg igrunder allerede omtalt, da jeg omtalte §§ 19 og 20, og skal derfor ikke opholde det ærede Thing ved videre at dvæle ved den.

§§ 22 og 23 ere nærmest medtagne, fordi de forekom mig at være en nødvendig Følge af Grundlovens § 84, i hvilken der staaer, at „Tungen paa Grund af sin Troesbekjendelse kan berøves Afgang til den fulde Nydelse af borgerlige og politiske Rettigheder osv.“; men denne Grundlovsparagraph er ikke bleven til Sandhed, saalænge vi endnu ikke have faaet de Bestemmelser, som jeg har indført i mit Lovforslags §§ 22 og 23.

§ 24 kunde jeg næsten sige, at jeg nærmest afkylder den ærede Rigsdagsmand for Maribo Amts 2den Valgkreds (Krog), idet han ifjor fremsatte det Spørgsmaal: „Hvem tilhører Nøglen til Kirken?“ Det forekom mig at være et saa velbegrunder Spørgsmaal — og det forekommer mig endnu den Dag idag at være et velbegrunder og vigtigt Spørgsmaal, navnlig naar jeg seer hen til de Uordener, der ere foregaaede paa forskjellige Steder i Landet, hvilke jeg dog ikke her skal dvæle ved, hvis jeg ikke

senere skulde blive nødtvunget dertil — at jeg ikke har kunnet undslaae mig for at besvare det saaledes, som det stillede sig for mig og som jeg har besvaret det i § 24.

§§ 25, 26 og 27 kunde jeg derimod sige ere væsentlig fremkaldte af den ærede Rigsdagsmand for Aalborg Amts 1ste Valgkreds (Zahle); han fremsatte nemlig ifjor det Spørgsmaal: „Hvem der havde Net til Kirkegaarden?“ og dette Spørgsmaal forekom det mig ogsaa at være nyttigt og nødvendigt at faae besvaret, navnlig naar jeg faae hen til, at Spørgsmaalet ved en, maaskee flere af de Herrer bekjendt Skandale siden den Tid har faaet forøget Betydning.

Naar det saaledes var min Hensigt at bidrage, hvad jeg troede at burde og kunne, til at stille og stifte imellem Stat og Kirke, blev det mig imidlertid snart klart, at det kun kunde skee ved at indføre en ny Institution. Saa vi reent borgerligt Ægtefælskab, saa vi Navngivelse uden Daab, saa vi reent borgerlig Modenhedsprøve o. s. v., saa maa Staten have en Mand, der kan føre Bøger over alt dette, for siden at kunne udstede de nødvendige Beviser for, at disse Handlinger virkelig have fundet Sted; men denne Mand kan efter min Overbevisning ikke være Præsten. Jeg tillod mig ifjor her paa Rigsdagen for mit Vedkommende at erklære, at jeg ikke havde Noget imod, at Præsten, foruden at være Præst, tilfælde var Skolemand, Landmand, Oppebørselsbetjent, Rigsdagsmand og forskjellige andre Ting; jeg har ikke det Alleringeste derimod; men hvad jeg har imod, det er, at man vil tvinge enhver Præst til at være det, som ingen Præst skal være, medmindre han ifølge sin Natur, sin Lyst og sin Dygtighed selv vil være det. Den samme Erklæring gjentager jeg i Aar og spier til, at jeg ikke har det Allermindste imod, at en Præst enten er Statistiker, Philolog, Historiker o. s. v., men at jeg har imod, at han skal tvinges til at være det, at han skal tvinges til at føre alle disse statistiske Optegnelser med Hensyn til hele den Befolkning, som boer indenfor hans Sogns Grændser, selv om denne Befolkning ikke hører til hans eget Troesfund, ikke vil have det